

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

2015/2353(INI)

8.6.2016

ATZINUMS

Sniegusi Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

Budžeta komitejai

par gatavošanos DFS 2014.–2020. gadam pārskatīšanai pēc vēlēšanām —
Parlamenta ieteikumi pirms Komisijas priekšlikuma izstrādes
(2015/2353(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Peter Jahr*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. norāda, ka kopējā lauksaimniecības politika (KLP) jau vairākus gadu desmitus ir kopēja ES politika, kas nozīmē, ka lauksaimniecības izdevumi veido nozīmīgu daļu no kopējā ES budžeta; uzsver, ka pēdējo trīsdesmit gadu laikā lauksaimniecībai veltītie izdevumi salīdzinoši ir ievērojami sarukuši no 75 % līdz pašreizējiem 38 % atbilstoši uz tirgu orientētajām KLP reformām; tāpēc uzsver, ka ikviena ES iedzīvotāja sniegtais ieguldījums KLP ir tikai 32 centi dienā un ka šai politikai ir zems kļūdu līmenis ar izdevumiem saistītu pārkāpumu ziņā; uzsver, ka pārtika, piemēram, ūdens, nākotnē būs stratēģiskas nozīmes prece un ka tādēļ Eiropai vairāk nekā jebkad agrāk būs nepieciešama KLP un stabils lauksaimniecības budžets;
2. uzsver, ka KLP ar 1. un 2. pīlāra pasākumiem nodrošina stabilu ienākumu atbalstu lauksaimniekiem un sniedz atbalstu lauksaimnieciskajai ražošanai, vides programmām un ekonomiskajai darbībai lauku apvidos, kā arī novērš lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos; šajā sakarībā norāda, ka ir būtiski saglabāt budžetu vismaz pašreizējā apmērā, lai nezaudētu KLP divu pīlāru struktūru kompensāciju un atbalsta lauksaimniekiem nodrošināšanai visās lauksaimniecības nozarēs un svarīgā inovācijas mērķa sasniegšanai, kā arī darbvietu izveidei un aizsardzībai un lauksaimnieku ienākumu palielināšanai; uzsver — lai īstenotu konsekventu un efektīvu lauku attīstības politiku, ir būtiski, lai lauku attīstība arī turpmāk ir KLP daļa un lai tā tiek pienācīgi finansēta lauku apvidu ilgtspējas nodrošināšanai ilgtermiņā;
3. norāda — ja visus ES politikas pasākumus valsts vai Savienības līmenī pilnībā finansētu no ES budžeta, KLP daļa būtu tikai 1 %, kas šķiet pavisam pamatoti politikai, ar ko nodrošina pārtiku vairāk nekā 500 miljoniem iedzīvotāju, atbalsta vides ilgtspēju un rada darbvietas; uzskata, ka KLP ir labākā un lētākā Savienības drošības politika, jo tā nodrošina pietiekamu apgādi ar pārtiku, veicina teritoriālo kohēziju un novērš lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos;
4. uzsver, ka KLP, kas veido mazāk nekā 1 % no visiem ES publiskajiem izdevumiem, būtu jā saglabā vismaz pašreizējā līmenī līdz 2020. gadam, lai nodrošinātu lauksaimniecības nozares ekonomisko ilgtspēju, izpildītu aizvien lielākās prasības pēc pārtikas un veicinātu izaugsmi un nodarbinātību ES lauku apvidos;
5. atzīst, ka lauksaimniecībai piešķirtā finansējuma šķietami lielais īpatsvars ES budžetā var sabiedrībai radīt nepareizu priekšstatu par šo politiku, lai gan patiesībā lauku saimniecībām paredzētās subsīdijas irniecīga summa salīdzinājumā ar dalībvalstu kopējo IKP, taču tām ir būtiska ietekme lauksaimniecības nepārtrauktības un lauksaimnieku ienākumu nodrošināšanas ziņā, kā arī no tām iegūst plašāka lauku ekonomika; uzsver, ka KLP īstenošanas noteikumi ir jāvienkāršo, lai uzlabotu lauksaimniecībai un lauku attīstībai paredzētā finansējuma apgūšanu;
6. skaidri norāda, ka pēc vairākām politikas reformām KLP izdevumi ir samazināti un kļuvuši mērķtiecīgāki, vairāk orientēti uz tirgu un vērsti uz ES lauksaimniecības konkurētspējas uzlabošanu, vienlaikus ar tiem risinot aizvien lielāko izaicinājumu klāstu,

tostarp vides un klimata pārmaiņu jautājumus, ekoloģizācijas pasākumu ieviešanu un lauku apvidu ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanu; tomēr uzsver, ka būtu jāveic padziļināta analīze, lai censtos izvērtēt lauksaimniecības nozares ekonomisko ilgtspēju, saglabājot ienākumus, un ka būtu jācīnās pret cenu svārstīgumu, ierosinot jaunus instrumentus;

7. uzstāj, ka summa, kas atbilstoši pašreizējai DFS ir piešķirta 2. izdevumu kategorijai, jā saglabā vismaz tādā pašā līmenī; šajā sakarībā norāda uz DFS regulas 2. pantu, kurā skaidri minēts, ka vidusposma pārskatīšanā nedrīkst samazināt dalībvalstīm piešķirto finansējumu; turklāt uzskata, ka ir jānodrošina vajadzīgie finanšu līdzekļi citās Savienības politikas jomās, lai Savienība varētu izpildīt savas juridiskās saistības saskaņā ar attiecīgajiem nozaru tiesību aktiem; uzskata par nepieņemamu to, ka lauksaimniecības politikai paredzētie līdzekļi ir pārdaļīti nolūkā kompensēt līdzekļu trūkumu citās politikas jomās vai programmās; aicina Komisiju saistībā ar migrācijas krīzi pētīt iespēju pastiprināt sinerģiju starp lauksaimniecības produktu izņemšanu no tirgus un pārtikas palīdzības izdalīšanu vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem un bēgļiem, izmantojot Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām (*FEAD*);
8. uzstāj, ka nebūtu jāmaina arī 2. izdevumu kategorijā paredzētie piešķirumi tiešajiem maksājumiem; norāda, ka tas ir izšķiroši svarīgi attiecībā uz daudzu lauksaimnieku ienākumiem, jo īpaši vairākas lauksaimniecības nozares ietekmējošās krīzes laikā un ka līdzekļu apguves līmenis gadā ir gandrīz 100 %;
9. norāda, ka piensaimniecības nozares liberalizācija apdraud piena ražošanu kalnu apvidos ar dārgām izmaksām; tāpēc aicina Komisiju izstrādāt programmas, ar ko atbalsta ražošanas iekārtas jo īpaši kalnu apvidos, lai šo pienu varētu pārstrādāt augstas kvalitātes galaproduktos un tādējādi radīt pievienoto vērtību, kas piena ražotājiem ir absolūti nepieciešama;
10. norāda, ka pēdējos gados ir ievērojami palielinājies cenu svārstīgums, kas ir saistīts ar aizvien sliktākiem tirgus apstākļiem daudzās lauksaimniecības nozarēs, tādējādi radot lielu ienākumu nestabilitāti — problēmu, kas ir organizēti un efektīvi jārisina, jo īpaši pieaugot ražošanas izmaksām; norāda, ka pašreizējā KLP nav pietiekami nodrošinājusi faktiski izmantojamus līdzekļus, ar ko reaģēt uz lauksaimniecības tirgu un no lauksaimniecības gūto ienākumu nestabilitāti; tāpēc uzsver, ka pašreizējās situācijas dēļ ir steidzami jāsteno tirgus pasākumi un ārkārtas krīzes pasākumi, ko paredz vienotā TKO, un jānodrošina, ka ir pieejami pietiekami budžeta resursi, lai novērstu tirgus krīzes, jo īpaši tās, kas skar piena, cūkgaļas, augļu un dārzeņu, kā arī mājputnu nozari; uzsver, ka vienu no krīzes pamatcēloņiem, proti, Krievijas embargo, izraisīja ārpus nozares pieņemti lēmumi; šajā sakarībā piebilst, ka pēdējo DFS sarunu laikā veikto KLP budžeta samazinājumu dēļ ar tiešajiem maksājumiem no KLP pirmā pīlāra patlaban nepietiek, lai mazinātu lauksaimnieku ienākumu nestabilitāti; uzskata, ka ir būtiski 2016. gada budžetā nodrošināt zināmu rīcības brīvību un ka publiskā sektora iestādēm un lauksaimniecības profesionāļiem būtu ātri un efektīvi jāizskata iespēja piemērot dažus tirgus pasākumus, ko 2016. gada 14. martā pieņēma Lauksaimniecības padome; norāda, ka Komisijai pašreizējās krīzes dēļ būtu jāpārskata noteikti tirgus pārvaldības un krīzes pārvaldības instrumenti, nodrošinot, ka ir pieejami pietiekami budžeta resursi; arī uzstāj, ka DFS vidusposma novērtēšanā ir jāparedz pietiekami līdzekļi, lai krīzes laikā varētu risināt jautājumus saistībā ar pārtikas nekaitīgumu un dzīvnieku veselību;

11. norāda, ka lauksaimnieki ražo pārtiku, kas nepieciešama pārējiem iedzīvotājiem, un ka vairākumā dalībvalstu lauksaimnieku ienākumi nesasniedz vidējo rādītāju un tas nelabvēlīgi ietekmē viņu un viņu ģimeņu dzīves līmeni, kā arī mazina šīs nodarbošanās pievilcību jauniešu acīs; norāda, ka lauksaimnieki izjūt spiedienu, ko izraisa ražošanas resursu izmaksas¹, no vienas puses, un viņu ražoto produktu cenas² — kas nav pietiekami izdevīgas —, no otras puses; tāpēc uzskata, ka KLP būtu jāpievēršas ražošanas resursiem un izmaksām un jāsekmē lielāka autonomija;
12. uzsver, ka nemainīgu maksimālo apjomu noteikšana KLP līdz 2020. gadam ievērojami samazinātu tai pieejamās rezerves, salīdzinot ar iepriekšējo DFS, lai gan nozarē problēmu ir kļuvis vairāk; šajā sakarībā uzsver, ka rezerves līdzekļi ir jālieto tikai un vienīgi, lai apmierinātu lauksaimniecības nozares vajadzības, ņemot vērā, ka ES lauksaimniekiem būtiski svarīga ir ilgtermiņa plānošana un ieguldījumu drošība; norāda, ka lauksaimniecība ir nozare, ko visvairāk ietekmējis Krievijas embargo, radot smagas netiešas sekas tirgos, un tai nevajadzētu būt vienīgajai nozarei, kam jāiztur politisku lēmumu radītais slogs, kā tas ir šajā gadījumā; prasa izvērtēt Krievijas embargo ietekmi uz ES lauksaimniecības nozari un, pamatojoties uz šo izvērtējumu, risināt sarunas ar Krieviju par embargo izbeigšanu;
13. brīdina, ka lauksaimniecības budžeta pašreizējā rezerve var izrādīties nepietiekama, jo tirgus nestabilitāte, veterinārie un fitosanitārie riski un citi neparedzēti notikumi prasa aizvien vairāk budžeta līdzekļu, pat tiktāl, ka sagaidāms — šā plānošanas perioda beigās rezerve būs pilnībā izsmelta; pauž nožēlu par to, ka pašreizējā DFS fitosanitārajiem pasākumiem paredzētie līdzekļi ietilpst 3. izdevumu kategorijā; uzsver, ka jebkāds šīs budžeta pozīcijas līdzekļu samazinājums vai pārdalījums var apdraudēt pārtikas nekaitīgumu un veselību Eiropas Savienībā;
14. uzsver, ka pašreizējā lauksaimniecības tirgu nestabilitāte un lielais cenu svārstīgums uzskatāmi parāda, ka ir jāsauglabā lauku saimniecību subsīdijas, jo tās ļauj efektīvāk risināt un kontrolēt tirgus neveiksmes; šajā sakarībā atzīst, ka lauksaimnieki nav bijuši ieguvēji no pārtikas cenu un produkcijas pārdošanas apjoma pieauguma pēdējos gados; uzstāj, ka ir vajadzīgs konkrēts atbalsts, lai novērstu aizdevumu nepieejamību lauksaimniekiem un no lauksaimniecības gūto ienākumu samazināšanos; atgādina arī, ka Eiropas patērētāji nav gatavi maksāt par pārtiku cenu, kas nenoliedzami būtu augstāka, ja lauksaimniecības nozare nesaņemtu publisko atbalstu; tomēr norāda, ka tiešie maksājumi, kas neatbilst lauksaimnieciskās ražošanas realitātei, un pakāpeniska atteikšanās no piedāvājuma pārvaldības metodēm ir izrādījušies ierobežoti risinājumi;
15. norāda, ka jebkādas jaunas lauksaimniecības nozares prioritātes, kas rodas pašreizējās finanšu shēmas īstenošanas laikā, var finansēt tikai ar jauniem resursiem; tāpēc uzsver, ka aizvien vairāk nepieciešams nodrošināt pietiekamu rezervi 2. izdevumu kategorijā, lai Parlaments varētu finansēt savas prioritātes;
16. norāda, ka Lisabonas līgumā nav mainīti KLP mērķi, proti, palielināt lauksaimniecības ražīgumu, nodrošināt pienācīgu dzīves kvalitāti lauksaimniecībā nodarbinātajiem

¹ Eiropas Parlamenta 2012. gada 19. janvāra rezolūcija par lauksaimniecības ražošanas resursu piegādes ķēdi — struktūra un sekas, OV C 227E, 6.8.2013., 3. lpp.

² Eiropas Parlamenta 2010. gada 7. septembra rezolūcija par taisnīgiem ienākumiem lauksaimniekiem: labāka pārtikas apgādes ķēdes darbība Eiropā, OV C 308E, 20.10.2011., 22. lpp.

iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību un nodrošināt, ka produkti pie patērētājiem nonāk par pieņemamām cenām; tomēr norāda, ka secīgajās KLP reformās lauksaimniecībai ir uzticēti jauni uzdevumi saistībā ar produktu kvalitāti, vides aizsardzību, klimata pārmaiņām, patērētāju veselību, zemes lietošanas jautājumiem, ražošanas metodēm un ražīgumu, kā rezultātā ievērojami pieaugušas izmaksas lauksaimniekiem un audzētājiem; tāpēc uzskata, ka ir jāanalizē KLP ietekme uz vispārējām ES stratēģijām (stratēģiju „Eiropa 2020” un mērķiem klimata un enerģētikas jomā), lai varētu rast secinājumus attiecībā uz laikposmu pēc 2020. gada; uzsver, ka ES lauksaimniecības politikā jāņem vērā arī ES ilgtspējas stratēģijā noteiktie mērķi;

17. ir pārliecināts, ka gan satura, gan finansējuma ziņā spēcīga KLP ir sevišķi svarīga Eiropas Savienībai minēto mērķu sasniegšanas nolūkā, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus un pārredzamas pārtikas apgādes ķēdes iekšējā tirgū, kā arī dzīvotspējīgus lauku apvidus; turklāt uzskata, ka būtu jāpiešķir prioritāte noturības un nodarbinātības palielināšanai un dzīves kvalitātes uzlabošanai lauku apvidos, lai vērstos pret lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos un veicinātu ekonomisko dzīvotspēju; uzskata, ka attiecībā uz otro pīlāru pēc 2020. gada joprojām vajadzēs instrumentus, ar ko atbalstīt modernizāciju, investīcijas un inovāciju, lai sekmētu lauksaimniecības nozares konkurētspēju un mazinātu atšķirības starp dalībvalstīm un starp reģioniem lauksaimniecības un lauku apvidu attīstības ziņā;
18. uzsver, ka lauksaimnieciskajai ražošanai ir augsta pievienotā vērtība gan kvalitatīvas pārtikas ražošanā, gan nepārtikas preču un pakalpojumu nodrošināšanā, jo tā arī apgādā pārstrādes sektoru, kas ir svarīgi ES lauksaimniecības nozares konkurētspējas saglabāšanā, un līdz ar to veicina ekonomisko un sociālo kohēziju reģionos un līdzsvarotu ES reģionālo attīstību; norāda, ka tāpēc ir jā saglabā un attiecīgā gadījumā jāpalielina atbalsts lauksaimniecības nozarei un lauku apvidiem, jāstimulē lauksaimnieciskās ražošanas attīstība un jāizpilda sabiedrības prasības pēc pārtikas, lai cīnītos ar nestabilitāti un sekmētu nodarbinātību nozarē, kā arī sasniegtu ES mērķus, kas nav saistīti ar lauksaimniecību; uzsver, ka KLP būtiski veicina izaugsmi un nodarbinātību lauku apvidos — vairāk nekā citas ES politikas jomas — un ka darbvietu izveide un dzīves kvalitātes uzlabošana padara pievilcīgāku dzīvi laukos salīdzinājumā ar dzīvi pilsētās; atgādina, ka statistiskā izteiksmē viens lauksaimnieks nodrošina septiņas papildu darbvietas saistītās nozarēs un lauku apvidos; norāda, ka ir svarīgi arī turpmāk KLP likt uzsvāru uz atbalstu nelieliem un ģimenes lauksaimniecības uzņēmumiem, kas ir ES lauksaimnieciskās ražošanas un dzīves ES lauku apvidos pamatbalsts, un sasniegt patiesus panākumus saistībā ar šo politikas mērķi; uzsver, cik svarīgi ir KLP satvarā saglabāt noteiktus pasākumus, kas paredzēti apgabaliem, kuros ir ļoti nelabvēlīgi dabas apstākļi — jo īpaši kalnu apvidiem un tālākajiem reģioniem — un citi konkrēti nelabvēlīgi apstākļi;
19. uzsver, ka KLP panākumi un līdz ar to tās pieņemšana ir arī atkarīga no nevajadzīgas birokrātijas turpmākas mazināšanas un regulatīvi administratīvo izmaksu ierobežošanas pieņemamā un pārvaldāmā līmenī; prasa praktiski īstenot KLP, kā arī paātrināt KLP vienkāršošanu, kas tādēļ būtu jānosaka par prioritāti, cita starpā attiecībā uz šim nolūkam izraudzīto valsts iestāžu veikto maksājumu nekavēšanu, vienlaikus sasniedzot sabiedrības prasītos un plānotos politikas rezultātus;
20. uzskata, ka kohēzijas politikai pēc 2020. gada arī būtu jāieņem nozīmīga loma, atbalstot lauku apvidu attīstību attiecībā uz tehnisko infrastruktūru, darba tirgu, uzņēmumu un

pamatpakalpojumu attīstību, lauku apdzīvoto vietu revitalizāciju un investīcijām saistībā ar ūdens apgādes un notekūdeņu infrastruktūru;

21. stingri iebilst pret jebkādu lauksaimniecības politikas renacionalizāciju; norāda, ka KLP nevienlīdzīgā īstenošana un maksājumu līmeņu atšķirības dalībvalstīs ir izraisījušas konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgu īstenošanu visā Savienībā, lai sasniegtu kopējās lauksaimniecības politikas mērķus, tādējādi ietaupot Eiropas nodokļu maksātāju naudu; pauž bažas par renacionalizācijas tendenci publiskā sektora pasākumos lauksaimniecības krīžu novēršanai, jo īpaši mērķtiecīgu maksājumu izmantošanu patiesas Eiropas darbības vietā; apstiprina, ka sekmīgi funkcionējošs un pienācīgi finansēts otrais pīlārs ir būtisks KLP panākumiem un Savienības lauku apvidu ekonomiskajai labklājībai; norāda uz dalībvalstu atšķirībām gan to lauku attīstības vajadzību, gan attiecīgā finansējuma ziņā;
22. norāda, ka aizvien lielākās problēmas, ar ko saskaras KLP, piemēram, pārtikas nodrošinājums un cenu svārstīguma apkarošana, prasa pielāgojamākus finanšu resursus; tāpēc prasa nodrošināt lauksaimniekiem būtiskus elastīgus instrumentus, lai attiecīgā gadījumā varētu risināt šīs problēmas; prasa arī paredzēt atbilstošus kompensācijas pasākumus, ko piemērot negaidītu notikumu un politisku lēmumu izraisītas neveiksmīgas tirgus darbības gadījumā; norāda uz sarežģīto situāciju lauksaimniecības tirgos un jaunajām, aizvien lielākajām problēmām, ar ko saskaras Eiropas lauksaimniecība; brīdina par pašreizējās krīzes sekām lauksaimniecības tirgos un lauksaimnieku aizvien vājāko ietekmi pārtikas apgādes ķēdē un pašreizējās un turpmākajās tirdzniecības sarunās; turklāt uzskata, ka pārmērīgi vērienīgu samazināšanas mērķu pieņemšana saistībā ar enerģētikas un klimata jomas paketi un *NEC* direktīvu tiks palielināties lauksaimniecības ražošanas izmaksām;
23. attiecībā uz laikposmu pēc 2020. gada uzsver, ka saistībā ar KLP turpmāku attīstību vispirms ir jānosaka politikas pasākumi un to konkrētie mērķi un tikai pēc tam var piešķirt nepieciešamos budžeta resursus; uzsver, ka ir jāapsver Eiropas lauksaimniecības apdrošināšanas fonda izveide: šo fondu varētu izmantot krīzes laikā, piemēram, lai samazinātu ražošanas apjomus nolūkā stabilizēt Eiropas lauksaimnieku ražoto izejvielu cenas.

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	6.6.2016						
Galīgais balsojums	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">31</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">5</td> </tr> </table>	+:	31	–:	6	0:	5
+:	31						
–:	6						
0:	5						
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Clara Eugenia Aguilera García, Paul Brannen, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Albert Deß, Diane Dodds, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Edouard Ferrand, Luke Ming Flanagan, Beata Gosiewska, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Giulia Moi, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebege, Jordi Sebastià, Jasenko Selimovic, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Marc Tarabella, Marco Zullo						
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Jean Arthuis, Bas Belder, Franc Bogovič, Angélique Delahaye, Jean-Paul Denanot, Michela Giuffrida, Manolis Kefalogiannis, Norbert Lins, Annie Schreijer-Pierik, Tibor Szanyi, Hannu Takkula						
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Stanisław Ożóg						